

Payí Poro Korosi ηweáyí nání eañnaríní.

Payí rina Jisasoyá siyikí imónigfá aní yoí Korosi ηweagfáyí nání Poro eañnaríní. Aní apí Esia pìropenisfyo ikwíroninagí aiwí Poro xewaninjo pìropenisf ayo nemefná aní apimí memé Epapíraso aní apimí xwiyfá yayí neainarinjípí wáf uríní uowaráná e ηweáyí wí Jisasomí dñí wíkwírogfawixíní. Xwiogwí waú woraní, waú waúraní, pwéáná Poro Romiyo gwí ηweañáná Epapíraso nìwímearí áwaní réniní uríniniginí, “Mimóní uréwapiyarigfá wí Korosi nání nuro Jisasoyá siyikí imónigfáyo ikweakwímf imóninjípí nuréwapiyiro re urarinjoi, ‘Gorixoyá imónimfání nìsimónífná Jisasomíní dñí nìwíkwírorfná apánimani. Aiwá ηwáf ηwírariníro xwírfa imóníro nerinjpimí dáníní imónipaxírní.’ uríro ‘Gorixomí xómíní nìyíkwirí seáyí e numero aiwí anínajfyo ení wí múropaxí mimóníní.’ uríro ‘Jisaso Gorixo tñí xixení imóninomaní.’ uríro nero sekaxí ámí bí tñí bí tñí seáyí e íkwíkwarímf wiarinjoí.” Áwaní e urfagí Poro Korosi ηweáyí xewí uréwapiyarigfápí ríwímfíní omamópoyíní payí rina nearí Tikikasomí wiowáriniginí.

1-2 Poroní —Nioní Gorixo nírípeáagí nání Jisasi Kiraisoyá wáf wurímeiaríná woníní. Nioní tñí Timotio —O Kiraisomí xídarinagí nání negí níríxímeáníní imóníní woríní.

O t́nı́ yawawi payı́ rına Korosi ɲweaariǵá Gorıxoyá imónıro Kiraiso t́nı́ nawını́ ikárinıro egı́áyı́né —Seyı́né nı́rı́xı́meá Kiraisomı́ píranı́ɲı́ xı́darı́ǵı́áyı́nérinı́. Seyı́né nánı́ yawawi payı́ rına nearı́ mónaparı́ɲwiı́. Yawawi “Negı́ ápo Gorıxo wá seawianı́rı́ oyá dı́ɲı́ t́nı́ seyı́né nı́wayı́rónıro ɲweapı́rı́ nánı́ seaiı́rı́ éwını́ǵını́.” yeaimónarını́.

“Segı́ nanı́ yarı́ǵı́ápí nánı́ Gorıxomı́ yayı́ wı́arı́ǵwı́rı́rı́.” urı́ɲı́ nánı́rı́rı́.

³ Seyı́né nánı́ yawawi Gorıxomı́ —O negı́ Ámıná Jisası́ Kiraisomı́ xanorını́. Omı́ rı́xı́ɲı́ nı́seaurı́yirainá íníná yayı́ wı́arı́ǵwı́rı́rı́.

⁴ Xwı́yı́á re rını́ǵı́ arı́á nı́wirane nánı́, “Korosi ɲweáyı́ Kiraisı́ Jisasomı́ dı́ɲı́ nı́wı́kwı́roro ámá Gorıxoyá imónıǵı́á nı́nı́ nánı́ dı́ɲı́ sı́pı́ wı́arı́ǵı́árını́.” Xwı́yı́á e rını́ǵı́ arı́á nı́wirane nánı́ Gorıxomı́ yayı́ wı́arı́ǵwı́rı́rı́.

⁵ Seyı́né “Anı́namı́ dánı́ Gorıxo yeáyı́ neayımı́xemeanı́árını́.” nı́rı́ro dı́ɲı́ ikwı́mogı́ápí nánı́ nı́moro nánı́ Jisasomı́ dı́ɲı́ nı́wı́kwı́roro oyá ámá nánı́ dı́ɲı́ sı́pı́ wı́arı́ǵı́árını́. Xámı́ xwı́yı́á nepaxı́ɲı́ imónı́ɲı́pí —Apı́ yayı́ neainarı́ɲı́ imónı́ɲı́pírı́rı́. Apı́ arı́á nı́wiróná “Nepa Gorıxo e neaiını́árını́.” nı́yaiwı́ro dı́ɲı́ ikwı́mogı́ápí nánı́ arı́á wı́ǵı́árını́. ⁶ Xwı́yı́á yayı́ neainarı́ɲı́pí anı́ nı́mını́ arı́á wı́ǵı́ápa seyı́né enı́ arı́á wı́ǵı́árını́. Anı́ nı́mını́ ámá xwı́yı́á apı́ arı́á nı́wı́ro nánı́ sı́wı́ nanı́ imónı́ɲı́pí néra uro Jisasomı́ dı́ɲı́ wı́kwı́roarı́ǵı́áyı́ sayá nimóga uro yarı́ǵı́ápa seyı́né iwamı́ó arı́á nı́wı́ro wá Gorıxo nı́neawianı́rı́ neaiı́ɲı́pí nánı́ xı́xenı́ nı́jı́á imónı́ǵı́e dánı́ axı́pi e néra warı́ɲoı́. ⁷ Xwı́yı́á

yayf neainarɨɨf nionɨ seararɨɨapɨ, ayf Eparɨraso searɨwapɨyɨɨɨɨɨɨɨɨ. O negf dɨɨf sɨxɨ uyɨɨwá worɨɨɨ. Xwɨyɨfá Jɨsaso nánɨ none tɨɨɨ wáf wurɨmeaianɨwá nánɨ gwɨf mónɨɨwá worɨɨɨ. Seyɨné arɨrá seainɨfá nánɨ Kiraisomɨ xɨnánɨɨɨf nimónɨrɨ yarɨɨo ananɨ dɨɨf uɨɨwɨrárɨpaxɨ yarɨɨf worɨɨɨ. ⁸ O seyɨné kwɨyɨɨɨf seainɨɨɨɨɨɨɨɨf dánɨ ámá nánɨ dɨɨf sɨpɨ nɨwiro arɨrá wiarɨgɨfáɨf nánɨ áwanɨf yearémeanɨɨɨɨɨɨɨɨ.

“Seyɨné apɨ apɨ epɨrɨfá nánɨ rɨxɨɨf seaurɨyarɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ.” urɨɨf nánɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ.

⁹ Seyɨné nánɨ áwanɨf e yearémeanɨf enagɨf nánɨ sɨfá iwamɨfó arɨfá wigwɨfɨyɨf dánɨ pɨɨɨf wɨf mɨwɨárɨf seyɨné nánɨ Gorɨxomɨ rɨxɨɨf nɨseaurɨya warɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ. Rɨxɨɨf nɨseaurɨya nurainá seyɨné rɨpɨ rɨpɨ oimónɨfɨpoyɨɨɨɨɨɨɨɨ urarɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ. Seyɨné ámá Gorɨxoyáyɨf e éfɨrɨxɨɨɨɨɨɨɨɨf wimónarɨɨɨɨɨɨɨɨf nánɨ nɨjɨfá onɨmɨápɨf mimónɨf aga xɨxenɨf nimónɨróná dɨɨf émf sáimɨf moro kwɨyɨf oyápɨf seainɨɨɨɨɨɨɨɨf pɨmɨf dánɨ “O imónɨɨɨɨɨɨɨɨf apɨrɨfani?” nɨyáiwiro sɨɨwɨf mɨf wómɨxɨpɨrɨf nánɨ imónɨro oéɨpoyɨɨɨɨɨɨɨɨf urarɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ. ¹⁰ Seyɨné apɨ apɨf nimónɨmáná rɨpɨ rɨpɨ epɨrɨfá nánɨ rɨxɨɨf seaurɨyarɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ. Segɨf pɨf pɨf yarɨgɨfá nɨpɨɨɨf nánɨ Gorɨxo yayɨf winɨɨɨfá nánɨ Ámɨnáoýáf ámá imónɨgɨfáyɨf epaxɨpɨf tɨɨɨf xɨxenɨf néra úfɨrɨxɨɨɨɨɨɨɨɨf rɨxɨɨf e seaurɨyarɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ. Seyɨné ámá seaikwɨárɨɨɨɨɨɨpaxɨf imónɨɨf xɨxegɨfɨɨf epɨrɨfá nánɨ enɨ seaurɨyarɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ. Nɨjɨfá Gorɨxo nánɨ imónɨgɨfáɨf sayáf nimɨxa upɨrɨfá nánɨ enɨ seaurɨyarɨgwɨfɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ. ¹¹ Seyɨné pɨf pɨf seaiméáánáf yayɨf tɨɨɨf “Ananɨrɨɨɨɨɨɨɨɨ.” nɨyáiwiro xwámámɨf wɨpɨrɨfá nánɨ Gorɨxo xegɨf enɨf sɨxɨf eánɨɨɨɨɨɨɨɨf pɨmɨf

dáni —Apí xfo níkíníri seáyí e imóníhípíríní. Apimí dáni ení seaimíxínífa nání ení ríxíhípí seauriyarígwíríní. ¹² Ámá ápo Goríxo tñní wífa óníhe hweapíríáyí imónípíríápí seyíné ení axípí e imónípaxí seaimíxíhípí enagí nání seyíné ení wífa xfo óníhe hweapíríáríáríní. Ayínání seyíné omí yayí umepírífa nání ení ríxíhípí seauriyarígwíríní. ¹³ O sfá yíníhe obomí símanhíwíyóníhípí wurínagwae dání níneaíkwamíxírí xegí xewaxo, dhípí síxí uyínjoyá xwioxíyo hweáíríxíníri neawárhípíriní. ¹⁴ O xegí xewaxo neapeíhípímí dání nínearoayíroríná negí íwí yaríhíwápí yokwarímí neaiíhípíriní.

Kiraiso, níyoní seáyí e wimóního nání uríhípí náníriní.

¹⁵ Kiraiso, nene síhíwí wíníhíwáo, o Goríxo, nene síhíwí míwínípaxí imóního nání “E imóníhoríani?” yaiwianíwá nání piaumímí neainaríhípíriní. Amípí nñní Goríxo imíxíhípímí seáyí e múroñoríní. ¹⁶ Ayí rípí nání “Seáyí e múroñoríní.” seararíhípíní. O amípí xwíáyo eníyírání, ahínami eníyírání, síhíwí wínípaxí imóníhípíraní, míwínípaxí imóníhípíraní, pí pí kwíyí ení eáníro seáyí e imóníro yarígíáyírání, apí nípíní Goríxo nímíxíríná xewaxoyá wéyo dání imíxíhípíriní. Apí nípíní nímíxíríná oyá wéyo dání imíxíhípíní maríáí, apí nípíní omí yayí umepírífa nání ení imíxíhípí enagí nání raríhípíní. ¹⁷ O amípí síní mímónípa enímí hweaagoríní. O xegí ení eáníhípímí dání amípí síní xegí wenípa wení. ¹⁸ Míhípíyímí wará nípíní ínímí wuríníhípípa Kiraiso míhípíníhípí imóníhómí

xfoyá siyikf imónigfáyf ínimí wurfninagfa nání seáyí e wimóninorini. Xegf siyikf imónigfáyo mfkf ikinorini. Amípí nípini nání xírání xírání imónfo imóninfa nání xwáripáyo dání nwiápfnimearfná óf imomeañorini. ¹⁹ Ayf rípi nání seararini. Gorixo xewanño “Nioní imóninjá nípini gf íwomí xe sixf owínini.” wimónarinj eñagí nání xewaxo xixeni e imóninjrini. ²⁰ Gorixo amípí nfní xwáfá tíyo enjyfrani, añnamí enjyfrani, amípí nfní xegf xewaxo éfpimí dání piyfá wírarinwaniginri enjfrini. Sipí ámá wikáragfápi nání xegf xewaxo yoxáfpámí yekwroaráná xegf ragf púfpimí dání yíyf xópe nionininj imónimfanri enjfrini.

“Gorixo xfo tñí gwiaumf inipaxf imónanfwá nání neaimixinjrini.” urinj nánirini.

²¹ Xámí seyfné dnj sipí moro sipí ero yagfápmí dání Gorixomí sfmí tñí wiro o tñí nawíni mimónf xepxepá róniro yagfáyfné eñagí aiwí ²² o xegf xewaxo ámá nimónri yoxáfpámí penjpmí dání xfo tñí nawíni gwiaumf inipaxf imóniprfa nání seaimixinjrini. Xegf sinwf anñe dání éf seauraráná seyfné siyikwf mínigfáyfné imóniro igfaninj eámónigfáyfné imóniro xwiyfá msexekwfmopaxf imóniro epfrfa nání e seaimixinjrini. ²³ E seararinjagí aí seyfné xwiyfá yayf neainarinjpi —Apí añf nímíni ñweagfáyo ríxa wáf urimenjwápirini. Poroní ení wáf urímemfa nání imóninjrini. Apí seyfné aga xaiwf ía nixira uro dnj nwiwkwroróná sirí muní ero xwiyfá apí iwamfó arfá nwiwroná “Neparini. Gorixo nanj e neaiinfariní.” yaiwigfápi nání siní

dijé n̄iwikw̄imóa uro nerónáyí, Gorixó seyíné r̄ixa siyikw̄í míniḡáyíné imóniñáná xeḡí siñw̄í an̄iñe dán̄i éf̄ seaurár̄in̄fár̄in̄i.

“R̄ín̄iñ̄f̄ mear̄i wáf̄ ur̄ir̄i yar̄iñ̄in̄i.” ur̄iñ̄f̄ nán̄ir̄in̄i.

²⁴ Seyíné ar̄irá seaim̄in̄ir̄i yar̄iná r̄ín̄iñ̄f̄ nímeáf̄ r̄ip̄i nán̄i yaȳí ninar̄in̄i. R̄ín̄iñ̄f̄ Kiraisom̄i sin̄i m̄iwímean̄iñ̄iñ̄f̄ imóniñ̄f̄p̄i nion̄i onin̄in̄ir̄i yar̄iñ̄in̄i. Aȳf̄ r̄ip̄i searar̄iñ̄in̄i. Gorixó n̄in̄ir̄f̄pear̄iná nion̄i áamá Kiraisoyá siyik̄f̄ imóniḡáyó —Aȳf̄ x̄f̄oyá warár̄in̄iñ̄f̄ imóniḡáȳr̄in̄i. Ayo ar̄irá wim̄in̄ir̄i yar̄iná xean̄iñ̄f̄ wímeáw̄in̄iḡin̄ir̄i n̄ir̄f̄peañ̄f̄p̄i, ap̄i n̄ip̄in̄i x̄ixen̄i onímean̄ir̄i yar̄iñ̄in̄i. ²⁵ Émá imóniḡáȳyá x̄ináin̄iñ̄f̄ n̄iwimónimáná wáf̄ wurimeim̄f̄a nán̄i n̄ir̄f̄peáagi nán̄i áamá x̄f̄oyá siyik̄f̄ imóniḡáȳnéyá s̄enáin̄in̄iñ̄f̄ nimón̄ir̄i ar̄irá seaim̄in̄ir̄i yar̄iñ̄áon̄ir̄in̄i. Émáȳíné xw̄iȳf̄á Gorixoyápi rok̄w̄p̄á seaim̄f̄a nán̄i e nimón̄ir̄i yar̄iñ̄áon̄ir̄in̄i. ²⁶ Xw̄iȳf̄á ap̄i xámíná dán̄i áamá n̄iñweaxa baḡf̄á n̄iyon̄i ín̄im̄i r̄inár̄in̄iñ̄f̄p̄i aí agw̄i r̄iná áamá Gorixoyá imóniḡáyó r̄ixa piaum̄im̄í win̄in̄i. ²⁷ Xw̄iȳf̄á ín̄im̄i r̄inár̄in̄iñ̄f̄ ap̄i —Ap̄i “Gorixó émá imóniḡáyó nan̄f̄ ayá wí wim̄ix̄iyin̄fár̄in̄i.” r̄inár̄in̄iñ̄f̄p̄ir̄in̄i. Ap̄i nán̄i Gorixó émáȳf̄ aí n̄ijf̄á oimón̄f̄poȳin̄ir̄i wimóniñ̄f̄r̄in̄i. Ín̄im̄i r̄in̄iñ̄f̄ ap̄i, aȳf̄ “Kiraiso seyíné t̄n̄i nawín̄i imóniñ̄ōi.” r̄in̄iñ̄f̄p̄ir̄in̄i. Aȳin̄án̄i seyíné re n̄ir̄iro dijé ikw̄im̄oar̄iñ̄ōi, “Gorixó seáȳi e Kiraiso añ̄nam̄i nán̄i n̄ipeyimáná imóniñ̄f̄p̄i t̄n̄i

xixeni neaimixinárini.” niri-ro ikwímoariŋoí.
²⁸ Xwiýfá o nání yayf neainariŋípi wáf nuriranéná áamá niyon íkwairírf wirane diŋf neŋwípémáná urirane yariŋwárini. Ámá Kiraiso tñni ikárinigfáyf rixa yóf imóniŋáná xfoyá sfmimanŋf e éf urárwaniginiŋf e yariŋwárini.
²⁹ Nioni e yárimfánini ríwí nirkwínimáná aniŋf minf yariŋini. “Kiraiso xewanŋo eŋf sixf ayá wí nímixiŋípi tñni xixeni e yárimfánini aniŋf minf yariŋini.” searariŋini.

2

“Yapf seaíwapiyipfrixinini yariŋini.” urinŋf nánini.

¹ “Seyfne rípi nání nijfá oimónfpoi.” nimónarini. “Seyfne nání tñni aŋf Reodisia ŋweáyf nání tñni áamá gf sfmimanŋf sini mí m+nóm+xigfáyf nání tñni nioni ríwí nirkwínini aniŋf minf ríá tŋf yariŋápi nání nijfá oimónfpoi.” nimónarini. ²⁻³ Ayf tñni seyfne tñni diŋf sixf íniro diŋf sipi inarigfápimi dáni iríkwíninŋf ikeániro epírfá nání e yariŋini. Xwiýfá yumí rínarinŋípi xixeni nijfá nimóniróná “Ayf apimi dáni amípi m+múroniŋwaéneniŋf ríá imóniŋwini?” yaiwipírfá nání eni e yariŋini. “Xwiýfá Gorixoyá yumí rínarinŋípi nání —Apí Kiraiso nání riniŋípirini. Apí nání xixeni nijfá imónipírfá nání yariŋini.” searariŋini. Diŋf émf saímí Gorixo mori diŋf eŋwiperi eŋípi —Apí ayá tŋfniŋf imóniŋípirini. Apí nání áamáyo nijfá wimixipaxo wo marfái, sa Kiraisorini. ⁴ Ámá wí

wigí xwiyá dñj seakini mixipaxí imóniñj pimi dání —Apí yapí riniñj aí nepa imoarigápirini. Apimi dání yapí seaíwapiyipríxiniri Kiraiso nání e searariñjini. ⁵ Nioni seyíné tñni miñweapa neri aiwi dñj seakikayoni. Seyíné Kiraisomi dñj niwíkwíroróna sírí muní ero íyí wiámí yarigááyíneniñj imóniro yaríñagáa nání dñj yayí ninarini.

“Wé searoáriníyíné enagi nání piyíñj ikayíwípi dñj míkwiropani.” uríñj nánirini.

⁶ Seyíné nemeróna xwiyá Áminá Kiraisi Jisaso nání riniñjpi xámi umíminigá tñni xixeni áma o tñni ikárinigááyí epaxí imóniñj pa axípi e éríxiní. ⁷ E nero Kiraisi Jisaso nání searéwapiyigápi íkía pipiñj ná íni mi wearíñj páníñj imóniro añj íkía xwiyá xaíwíyo dání mírinaríñj páníñj imóniro Kiraiso nání searéwapiyiána dñj wíkwírogápi píraníñj dñj síxí íniro o seaiñjpi nání yayí bí onimiápi mé ayá wí ero éríxiní.

⁸ Áma wí piyíñj ikayíwí riniñjpi —Apí nepa míkí mayípirini. Áma wigí dñjyo dání nérowiápiñiro rarigápirini. Kiraiso nání riniñjpi maráí, sa áma omí mixídarigááyí wigí amípi xixegíni nepa mipimónipaxí imóniñj pia nání riniñjpirini. Apí searéwapianiro éána dñj niwíkwíroro xídi pírxiniri sinwí niyápirómí memepani. ⁹ Ayí rípi nání searariñjini. Goríxo imóniñjpi bí onimiápi maráí, niñjini Kiraisomi síxí íniñi. Xegí nápimi niñjini síxí íniñi. ¹⁰ O —Giyí giyí seáyí e nimóniri

wíyo umenweaarigfáyorani, giyf giyf nénf tífgefáyorani, niyonf o seáyf e wimóniñorini. O tñni ikárinigfáyfné enagf nánf Gorixoyá sñwíyo dánf dfwf wí miseaikárinf ríxa wé searoárinini. ¹¹ O tñni ikárinigfáyfné enagf nánf iyf sfmf sfó wákwínigfáyfné eni imóniñoi. Nepa wé tñni ámaf iyf sfmf sfó wákwínarigfápi nánf m+rariñini. Kiraiso iyf sfmfnñf sfó niseawákwirfná sipi oyaneyñiro mñf inagfápi —Api nipiñkwini mimóniñf xwioxíyo inñfpirini. Api seawákwñfpi nánf rariñini. ¹² Seyfné wayf nimearóna iniigfíyo fá seaurfmixáná Kiraiso tñni nawini xwífa weyárinigfáyfnéññf nimónimáná Gorixo o xwáripáyo dánf owiápnimeanri wiñfpi nánf diñf wíkwírogfápipimi dánf o tñni nawini wiápnimeagfáyfnéññf imóniñoi. ¹³ Seyfné xami n+wiaíkiá nuro sipi yanro nánf mñf inagfápipimi n+xídro nánf ámaf anñnimixinaniro imónagfáyfné enagf aiwf Gorixo xegf xewaxo Jisaso tñni diñf niyimñf tífgefáyfné oimónipoyñri seaimixiñfri. E nerf negf n+wiaíkiá wagwápi nipiñf eni yokwarimf neaiñfri. ¹⁴ Ayf rípnñf nerfná e neaiñfri. Nwf ikaxf eánñfyo dánf rññf nene wiaíkiagwápi nánf xwíyfa neaxekwímopaxf imóniñfpi Kiraisomf ikfápami yekwíroaráná Gorixo apf eni ikfápámññf yekwíroáriñfipimi dánf anpá imixiñfri. ¹⁵ O ríxa pí pí kwíyf seáyf e nimónri menweaarigfáyorani, nénf tífgefáyf imónigfáyorani, Kiraiso yoxáfápmi niperfná enfipimi dánf xoprarf n+wimáná ámaf nñf re oyaiwípoyñri, “Gorixo ayo ríxa miyf rífa

wimixárinjoi?” oyaiwípoyiniri wigí sijnwí tígíe dáni niméra púfninjí enjírini.

“Apí apí nimusiroríná nípikwini miyarinjoi.’ searáná aríá miwipani.” urinjí nánirini.

¹⁶ Ámá wí seyíné aiwá bi narinjagí sijnwí niseanro “Nípikwini miyarinjoi.” searánarantí, iniigí bi narinjagí niseanro “Nípikwini miyarinjoi.” searánarantí, sía xwiogwí o omi Gorixo nání díní oneaininiri yarigíayo seyíné kikiá yarinjagí niseanro “Nípikwini miyarinjoi.” searánarantí, sía emá sijní wo imónáná yarigíápi mixídarinjagí niseanro “Nípikwini miyarinjoi.” searánarantí, Sabaríayo yarigíápi mixídarinjagí sijnwí niseanro “Nípikwini miyarinjoi.” searánarantí, wí ayí seararigíápi aríá miwipa érixini. ¹⁷ Ayí rípi nání searariní. “Apí apí neróná Gorixomi píraninjí xídarinjoi.” seararigíápi ámá náo baríná onapámigí inarínjíninjí imónini. Apí nípini, ayí nene Kiraiso neaiinjípi nání mí neaóríniníápi imónini. Náó, ayí Kiraiso xío imónini. ¹⁸ Ámá wí “Gorixo nene nání yayí owinini oyaneyiniríná rípiní epaxírini.” yaiwiarigíápimi seyíné mixídípa yarinjagí sijnwí niseanro “Nípikwini miyarinjoi.” niseanro “Sewaninjíyíné siyikwípiáninjí mimónarinjoi. Anjínajíyo ínimi niwurínro yayí mumearinjoi.” searánáyí, aríá miwí sa paimímí érixini. Ayí rípi nání searariní. Ámá e nírro yarigíáyí nepa sijnwí náyi tñni miwínípa nerínjípimi dání e ríro míkí ná mimóninjáná nípikwini mimóninjí

wigí xwioxíyo ínìḡpimí dání wárixá imónìro yarìgááyí enagí nání seararìḡnì. ¹⁹ Xwiyíá Kiraiso nání rìnìḡ rìpì enì íá mìxìrarìgááyíḡnì. Nene oyá sìyikí imónìḡwaéne warárí imónìḡwìnì. O mìḡyì imónìnì. Warárí xómìḡ tìnì wikí tìnì enagí nání xegí imónìḡpa imónìḡrìrìnì. Warárí mìḡyìmì íkìkí winìḡagí nání xwé nimóga warìḡpa oyá sìyikí imónìḡwaéne axíḡpì omì mìḡyìmìḡnìḡ íkìkí winìḡwá enagí nání Gorìxoyá dìḡyò dání nimóga warìḡwìnì.

“Mipìmónìpaxí imónìḡpia nání rìnìḡpì aríá mìwìpanì.” urìḡ nánìḡnì.

²⁰⁻²¹ Kiraiso nìperìná seyíné o tìnì ikárìḡgááyíné enagí nání o tìnì nawínì pìyí egíáyíḡnìḡ imónìḡfárìnì. Ayìnání seyíné áamá omì mìxìdarìgááyí wigí amìpì xìxegíḡnì nepa mipìmónìpaxí imónìḡpia nání rìnìḡpimì sìnì xìdìpaxíyíné mimónìḡò. Seyíné e imónìḡagí nání arìre nero áamá omì mìxìdarìgááyí tìnì nawínì nimónìrónìḡ wigí rarìgáápì yarìḡò? Nwí ikaxí “Apì íá mìmaxìrìpanì. Apì gígí bì mepanì. Apì amáfí aì mìrónìpanì.” rarìgáápì aríá bì mìwìpanì. ²² Ayí rìpì nání seararìḡnì. Nwí ikaxí apìḡnìḡ nìrìga unìḡpì, ayí sa amìpì aìwáranì, iniḡfàranì, nene nìḡfáná anìpá imónarìḡpìḡnì nání rìnìḡnì. Apì sa ámányí érowiápìḡnìro éwapìḡnìro yarìgáápìḡnì. ²³ Apì rarìgááyí Gorìxomì yayí owianeyìḡnìḡ dìḡfí áamá moarìgáápìḡnì xìdìro “Gorìxo dìḡfí nìfá owinìḡnìḡ áamá wiwanìḡyí sìyìkwìpiánìḡ oimónìḡpoyì.” rìro “Gorìxo dìḡfí nìfá owinìḡnìḡ iwanìḡ oeanìḡpoyì.” rìro neróná nepaxìḡ pákìḡ nimónìro rarìgááyí enagí nání

seyíné xewí re waiwipaxírini, “Ámá e rarigíáyí nepa diñí émí saímí nímoro ríá raríño?” Xewí e waiwipaxí aiwí wigí rarigíápí, ayí ámá nixídíríñípimí dání íwí nání feapá winaríñípimí wí pírí rakipaxí mimóníñípírini.

3

*“Añnamí imóníñípí nání diñí ikwíróíríxini.”
uríñí nánírini.*

¹ Gorixo Kiraiso xwárípáyo dání owiápínimeanírí ámí siñí niwimíxiríná seyíné ení axípníñí siñí seaimíxíñí enagí nání siwí añnamí dání —Añnamí seáyí eyí Kiraiso seáyí e nimónírí Gorixoyá wé náúmíniñewerini. Siwí naní e dání imóníñípí arige imónaníwáríanírí aníñí miní néra úíríxini. ² “Seyíné siwí sípí xwá tío imóníñípí nání diñí míkwró añnamí imóníñípí nání diñí ikwíróíríxini.” seararíñini. ³ Ayí rípi nání seararíñini. Kiraiso péaná seyíné ení o tñí nawíni ikáríngíáyíné enagí nání rixániñí pegíárini. Ámá niperíná xámí yagíápi pñí wiárarigíápa seyíné Kiraiso tñí rixániñí pegíáyíné ení axípi nero xámí yagíápi pñí wiárigíá enagí nání seararíñini. Ayí diñí niyimíñí seyíné Kiraiso tñí imónígíápi —Api Gorixo tñí axí e imóníñípírini. Api ámá siñwí niseaníróná anopasínipaxí imóníñagí nání ení seararíñini. ⁴ Kiraiso —O diñí niyimíñí nene imóníñwápi míkí ikinorini. O ríxa siñáni piaumímí ináná seyíné ení o tñí imónígíápi piaumímí inípríárini. Piaumímí niníróná Kiraiso nikínírí seáyí e imóníñípa seyíné ení

axípi nimóniro yaríná áamá síŋwí mīseanopasíní mí seaómīxīpíríríní.

“Sípípi mēpa éfrīxīnī.” urīŋí nánirīnī.

⁵ Ayínání “Gí wé síkwí amīpí, ayí íwí apí nání ríá imóníní?” nīyaiwirí xe íwí apí nání mīŋí onínínírí mé “Apí emínírí nání ríxa áamá píyíníŋí imóníŋáoníríaní?” yaiwiníríxíní. E nīyaiwiníro íwí minípa éfrīxíní. Píaxí weánípaxí imóníŋípi mēpa éfrīxíní. Íwí nání mīŋí minípa éfrīxíní. Íwí nání íeapá seainaríŋípi xe oneainínírí síŋwí mīwínípa éfrīxíní. Ayá tíŋí wí mīnīmúropa oenírí mēpa éfrīxíní. Áamá ayá tíŋí bī mīnīmúropa oenírí yarígíáyí Nwíá nepa imóníŋo nání dīŋí mamopa nero apí náníní neróná wígí ŋwíáníŋí nīmīxíro yarígíá enagí nání seararíŋíní. ⁶ Ayí rīpi nání “Apí apí mēpa éfrīxíní.” seararíŋíní. Áamá pírfí nīwiaíkiro e yarígíáyo Goríxo pírfí umamoníá enagí nání seararíŋíní. ⁷ Eníná seyíné Goríxomí pírfí wiaíkiarígíáyí tíŋí nīkumíxíníro neróná seyíné ení e néra wagíáríní. ⁸ Seyíné xámí axípi e néra wagíáyíné aiwi agwí ríná rīpi rīpi wí mēpa éfrīxíní. Wikí mónínípa éfrīxíní. Wikí ríá ápiáwíníŋí mīwénípa éfrīxíní. Únúníŋí mīwikárípa éfrīxíní. Xwíyíápai mīŋwirárípa éfrīxíní. Ikayíwí mūmearípa éfrīxíní. ⁹ Yapí mīrínípa éfrīxíní. Ayí rīpi nání “Apí apí mēpa éfrīxíní.” seararíŋíní. Seyíné xámí imónagíápi emí nīmoro síní e nīmóníróná sípí yagíápi píŋí nīwiárímáná ¹⁰ ámí ríxa síŋyíné imónígíá enagí nání seararíŋíní. Dīŋí síŋí

agwi ríná seyíné imónígfápi Gorixo xewaníño imóníñfpi nání xixení nijfá oimónípoyínrí seaimíxíñfíní. Apí dñf xío imóníñfpa oimónípoyínrí síní aníñf axípi ní ámí bí tñí bí tñí níseaimíxa waríní. ¹¹ Ámá dñf síñf tífáýné níseaimíxa waríñagí nání wiyíné Gírikíyíneraní, wiyíné Judayíneraní, ayf ananíríní. Wiyíné iyf símí sío wákwinígfáýneraní, míwákwinígfáýneraní, ayf ení ananíríní. Wiyíné émáyíneraní, kíníxíyíneraní, ayf ení ananíríní. Wiyíné xínáíwayíneraníñf nímoníro omíñf wíiarígfáýneraní, omíñf wíipírí nání áxenwarf minígfáýneraní, ayf ení ananíríní. Ná bíní xwé imóníñfpi, ayf Kiraiso tñí ikárínígfápiríní. O nípimíní seáyí e wimóníñoríní. Pí pí ámá imónígfápi omí dñf níwíkwíroróná ananí o tñí ikárínípaxíríní.

“Xixe dñf sípí inífríxíní.” uríñf náníríní.

¹² Gorixo fá yiyamíximf seairí ámá nioniyá oimónípoyínrí seaimíxírí dñf síxí seayírí egfáýné enagí nání rípi éfríxíní. Wíníyo wá wianífríxíní. Dñf sípí ení wífríxíní. Seáyí e seáyí e mimóní síyikwípiayíneraníñf imónífríxíní. Niyapenímáná urífríxíní. Anañíní murí xe óf oneaimópoyínrí éfríxíní. ¹³ Segfíf pí pí seaikáríagfa aí seyíné ení xixewíámí míwípa éfríxíní. Segf wo sípí seaikáríagí nání xwíyíá umearípaxf enánáyí, yokwarímí wíífríxíní. Ámínáo yokwarímí seaiñfpa axípi e wíífríxíní. ¹⁴ Apí apí nípi nípi nero aiwí anípaxf epaxípi, ayf rípiríní. Xixe dñf síxí yínífríxíní. E

neróná píráníḡ nawíni kumixiniþíríá enagí nání searariḡini. ¹⁵ Kiraiso seyíné piyíá seawíriḡ enagí nání omí wí þírí míwíaiáki segí wíniyí t́ni píráníḡ níkumixiniro ḡweáírixini. Seyíné Kiraisoyá siyikí imónigíá wíniyí t́ni níkumixiniro píráníḡ onweáþoyiniri íá seaumiriḡíyíné enagí nání searariḡini. Íníná Gorixomi yayí wiayíírixini. ¹⁶ Xwíyíá Kiraiso nání riniḡipi seyíné aumaúmí iníírixini. Segí soḡí t́ni seaní t́ni api niriḡóná nirewapiḡniro ikwairíri iniro yarigíáþimi dání xwíyíá o nání riniḡipi aumaúmí iníírixini. Soḡí t́ni seaní t́ni api niriḡóná maḡþáni mirí “Gorixo e neaiḡíríani?” niyaiwiro omí xwioxí aí t́ni níá niseainiri yayí wíírixini. ¹⁷ Pí pí seyíné niriḡónarani, pí pí nerónarani, “Áminá Jisasomi ínimi wuríniḡwaéneríani?” niyaiwiro áma xíoyáyí epaxíþini éírixini. E neróná “Kraiso nene nání e neaiḡíríani?” niyaiwiro ápo Gorixomi yayí wíírixini.

Xiepiwami t́ni xiagwowami t́ni uríḡ náníriḡini.

¹⁸ Apíxiwayíné, segí oxowami siḡmaḡwíyóniḡ wurííírixini. Áminá Jisaso t́ni ikárinigííwayíné e epaxí enagí nání searariḡini. ¹⁹ Oxoyíné segí apíxiwa nání diḡí siþi seaíwiniḡini. Naririmí miwipa éírixini.

Niaíwíyo t́ni xanowami t́ni uríḡ náníriḡini.

²⁰ Niaíwíyíné, segí inókiwa ápowa sekaxí pí pí searána aríá yímiḡí wíírixini. E neróná Ámináo yayí winipaxíþi yaríḡagíá nání searariḡini.

21 Xanowayfné, segf niaíwtyo éwapiyf n#wirfná m#xfn#nf m#yom#x#pa éfr#x#n#n#. Segf niaíwtyf d#nf an#nf rakiár#n#p#r#x#n#r# searar#n#n#.

Bosowam# t#n# om#nf wiiar#gfáyo t#n# ur#nf nán#r#n#.

22 Xináiwayfnén#nf nimón#ro om#nf wiiar#gfáyfné, segf bosowa pí pí searána arfá n#wiwo x#xen# éfr#x#n#n#. Segf bosowayá s#jw#f an#gf#e dán#n# e éfr#x#n#r# m#searar#n#n#. Om#nf yar#gfáy#f yap# nimón#ro wiep#sar#gfápa mé “Ayá t#n# oyaney#.” n#yawiwo éfr#x#n#n#. Seyfné Ámináom# wáy#f wiar#gfáyfné enag#f nán# searar#n#n#. 23 Om#nf wiiar#gfáyfné pí pí nerfnáy#f “Ámá nán#n# r#wiiar#n#w#n#?” n#yawiwo úrapí yar#gfáy#f yar#gfápa mé “Áminá Jisaso nán# r#wiiar#n#w#n#?” n#yawiwo píran#nf yar#gfáy#f yar#gfápa seyfné en# e nero ayá t#n# éfr#x#n#n#. 24 Seyfné nijfár#n#n#. Ámá wí marfái, Áminá Jisaso yay#f n#seaimor# Gor#xo “Nan#f e n#seaiimfár#n#n#.” rár#nf#p# seaiinfá enag#f nán# searar#n#n#. Bos#f seyfné wiiar#gf#o, ay#f Áminá Kiraiso enag#f nán# searar#n#n#. 25 Giyf giyf sip#n# néra nurfnáy#f, Gor#xo p#r#f numamorfná m#mearó sipí ay#f éfá#f t#n# x#xen# p#r#f umamonfá enag#f nán# searar#n#n#.

4

1 Bosoyfné, “None en# bos#f an#fnam# wo t#nfwáonerfani#?” n#yawiwo segf inókíwán#nf nimón#ro om#nf seaiar#gfáyo nen#w#pero

píráníḡ numeríná epaxíḡpini t́ni xixeni uméfríxini.

“Goríxomi ríxíḡ neauríyífríxini.” uríḡ nánirini.

² Seyíné Goríxomi ríxíḡ nuriróná xaiwí nîwakírímíxinimáná nîra úfríxini. E neróná dîḡ yaikiá nîmómáná mepa ero yayí wiro éfríxini. ³ E neróná none nání ení ríxíḡ neauríyífríxini. None xwíyíá Kiraiso nání eníná dání ínimí imónagíḡ —Xwíyíá apí nioní gwí ḡweañáḡpí. Apí ámáyo woákíḡ wianíwá nání “Óf wimoi.” nuríro ríxíḡ neauríyífríxini. ⁴ “Nioní apí nîríríná síḡání áwaní uríimíḡini.’ nîmónaríḡpí t́ni xixeni urímíá nání ríxíḡ neauríyífríxini.” seararíḡini.

⁵ Seyíné ámá Jisasoyá síyikí mimóníḡíáyí t́ni nîḡwearóná dîḡ émí saímí nîmómáná éfríxini. Íníná ayí t́ni nîḡwearóná “Ayí Goríxo nání dîḡ mopaxíná rínáríani?” nîyaiwiro wé róníḡpini éfríxini. ⁶ Íníná xwíyíá nuriróná segí xwíyíá aiwáyo saxí nîmoróná awíí yaríḡpáníḡ nîmíxíro urífríxini. E neróná ámá seyíné yaríḡ sealíá ayí ayo “Apí urípaxíḡini.” nîyaiwiro xixeni urípaxí imóníḡpí t́ni uríḡríríni.

Tikikaso t́ni Onesimaso t́ni nání uríḡ nánirini.

⁷ Nioní níkararíḡá nîpini Tikikaso —O negí nîríxímeá dîḡ síxí uyíḡwáorini. Dîḡ uḡwiráḡpaxí imóníḡpini yaríḡorini. Ámínáo nání wáí uraní nání gwí móníḡwá worini. O nîbirí áwaní searíníḡini. ⁸ Ayí ríḡpí nání

urowárenaparĩĩni. O niseaĩmeari áwanĩ searáná seyĩné “Porowami wĩmeaarĩĩpi, ayĩ apĩrĩani?” yaiwiro dĩĩ wĩá seaonĩrĩ enĩa nání urowárenaparĩĩni. ⁹ Nioni Tikikasomi tĩni Onesimasomi tĩni —O enĩ negĩ nĩrĩxĩmeáyĩ imonĩĩ worĩni. Dĩĩ uĩwirĩrĩpaxĩ neaiiarĩĩorĩni. Negĩ dĩĩ sixĩ uyiĩwáorĩni. Omĩ enĩ segĩ tĩĩ e nání urowárenaparĩĩni. Awaú amĩpĩ none re neaimonariĩĩpi nání áwanĩ searĩĩsĩĩ.

“Ámá tĩyĩ yayĩ seaiwárenaparĩĩni.” urĩĩ nánírĩni.

¹⁰ Arisĩtakaso —O nioni tĩni nawĩni gwĩ ŋweagwĩĩorĩni. O seyĩné yayĩ seaiwárenaparĩni. Mako —O Banabasomi xoayorĩni. O enĩ yayĩ seaiwárenaparĩni. O seyĩné tĩĩ e rémonapánáyĩ, o nání nioni xami bĩ searĩĩ enagĩ nání yayĩ wĩrĩxĩni. ¹¹ Jisaso —O yofĩ bĩ ami Jasĩtasoyĩ wĩrĩniĩorĩni. O enĩ yayĩ seaiwárenaparĩni. Judayĩ nĩni enagĩ aiwĩ Porone ámá wĩ enĩ Gorĩxomi dĩĩ nĩwĩkwĩrorĩĩpimĩ dání oyá xwioxĩyo ŋweáĩrĩxĩnĩrĩ wáĩ rĩmeariĩwápa axĩpi nero gwĩ monĩĩwáwa, ayĩ waú wonĩ awarĩni. Rĩpi enĩ nioni dĩĩ wĩá nonĩgĩáwarĩni. ¹² Epapĩraso —O segĩyĩ worĩni. Jisai Kiraisoyá xĩnáníĩĩni nimonĩrĩ omĩĩ wĩarĩĩ worĩni. O enĩ yayĩ seaiwárenaparĩni. O Gorĩxomi xwĩyĩ rĩrĩmĩ nĩwirĩná sĩmĩ nĩxeadĩpénĩrĩ seyĩné nání anĩĩ minĩ rĩxĩĩ seaurĩyarĩĩrĩni. Seyĩné yofĩ imonĩro “Gorĩxo ámá xĩoyá e éĩrĩxĩnĩrĩ wimonariĩĩpi, ayĩ apĩrĩani?” yaiwiarĩro éĩrĩxĩnĩrĩ rĩxĩĩ seaurĩyarĩĩrĩni. ¹³ O seyĩné

nánì t́nì sérìxímeá imónìǵfá Reodisia ñweáyí nánì t́nì sérìxímeá imónìǵfá Xiraporisi ñweáyí nánì t́nì íkínìñf s̀pí wiarìñagì s̀ñwí wínarìñá enagì nánì seararìñì. ¹⁴ Ruko —O dokítá nene d̀ñf s̀xí uyìñwáorì. O enì yayí seaiwárenaparì. Dimaso enì yayí seaiwárenaparì.

Poro yayí ñiwíowárìr̀íná urìñf̀p̀ì nánìr̀ì.ñì.

¹⁵ Seyíné segí sérìxímeánìñf imónìǵfá Reodisia ñweáyo “Poro yayí seaiwárenapìñot.” urìpoyì. Nibaímì t́nì áamá Jisasoyá s̀yikí imónìǵfá íyá anjwámì awí eánarìǵfáyo t́nì enì “Poro yayí seaiwárenapìñot.” urìpoyì. ¹⁶ Seyíné payí nionì eaarìñá r̀na segí awí eánìg̀e dánì íá ñiroárìmáná ámì Jisasoyá s̀yikí imónìǵfá Reodisia ñweaǵfáyí enì íá orópoyìñìr̀ì wífrìxìñì. Payí nionì ayí nánì eána seyíné enì nurápiro íá rófrìxìñì. ¹⁷ Akipasomì re urífrìxìñì, “Joxì Ámínáo t́nì ikárìñìñoxì enagì nánì o e éfrìxìñìr̀ì r̀r̀p̀eanf̀p̀ì nánì d̀ñf ñimorì xixenì ñipìñì yáfrìr̀ìxìñì.” urífrìxìñì.

¹⁸ Poronì ñiwaniñonì ǵf wé t́nì yoparí r̀p̀ì yayí ñiseaiwárenapìr̀ì eaarìñìñì. Nionì nánì “O s̀nì gwí r̀ñweanì?” ñiyaiwiro Gorìxomì r̀xìñf nurìyífrìxìñì. “Gorìxo wá seawianf̀wìñg̀ìñì.” ñimónarìñì.

Xwiyáá Gorixoyá Sinípírini
The New Testament in the Ankave language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angave long Niugini

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Angave (Ankave)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

7a156761-2cde-5bbc-8428-650a73434051